

ного періоду приносить стабільні прибутки підприємству, який товарний асортимент є конкурентоспроможним. Таким чином, на основі маркетингових досліджень, врахування зовнішніх і внутрішніх факторів, проведення стратегій (Бостонська консультативна група) складається і формується ефективний товарний асортимент.

Отже, підприємство повинно весь час здійснювати прогноз змін ситуацій на ринку, враховувати потреби споживачів, дії конкурентів і появу на ринку ноу-хау, і саме за допомогою проведення систематичних маркетингових досліджень підприємство матиме змогу залишитись на ринку лідером та забезпечити досягнення бажаного прибутку.

Література

1. Афанасьев М.П. Маркетинг: стратегия и практика фирмы / М.П. Афанасьев. – М. : Изд-во "Банки и биржи", 1995. – 215 с. [Электронный ресурс]. – Доступный з <http://www.works.tarefer.ru/55/100882/index.html>.
2. Ляшенко С.М. Маркетингова товарна політика : підручник / С.М. Ляшенко. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2005. – 234 с.
3. Гірченко Т.Д. Маркетинг : навч. посібн. / Т.Д. Гірченко, О.В. Дубовик. – Львів : Вид-во ЛБІ НБУ, 2004. – 255 с.
4. Горфинкель В.Я. Экономика предприятий / В.Я. Горфинкель. – М. : Изд-во "Прогресс", 1995. – 280 с. [Электронный ресурс]. – Доступный з <http://www.works.tarefer.ru/55/100882/index.html>.
5. Градов А.П. Экономическая стратегия фирмы / А.П. Градов. – М. : Изд-во "Экономика", 1995. – 387 с. [Электронный ресурс]. – Доступный з <http://www.works.tarefer.ru/55/100882/index.html>.
6. Котлер Ф. Основы маркетинга / Филлип Котлер. – М. : Изд-во "Прогресс", 1990.
7. Маркетингова товарна політика : навч. посібн. / С. Крикавський, І. Дейнега, О. Дейнега, Р. Патора. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2008. – 276 с.

Злупко Л.А., Дыда К.Ю., Билан И.С., Косяченко О.-М.М. Формирование товарного ассортимента – средство повышения эффективности товарной политики

В процессе разработки стратегии товара для его успешной реализации возникает необходимость формирования товарного ассортимента и номенклатуры, поэтому товарная политика играет важную роль в механизме успешного управления товарным ассортиментом, направлений его усовершенствования, альтернативного решения стратегий товарного ассортимента предприятия, которые смогут обеспечить необходимый уровень конкурентоспособности и успеха в реализации продукции данного производства.

Ключевые слова: товар, товарный ассортимент, товарная номенклатура, управление и формирование товарного ассортимента, товарная политика, диверсификация, экономические стратегии предприятия.

Zlupko L.A., Dyda Kh.Yu., Bilan I.S., Kosyachenko O.-M.M. Formation range of products as a means increase goods policy

In the process of product development strategy for its successful implementation there is necessity to shaping product range and nomenclature. Therefore commodity policy plays an important role in mechanism of the successful management of product range, directions of its improvement, alternative dispute strategies of enterprise product range, which can provider required level of competitiveness and success in realization of this product.

Keywords: goods, product range, product nomenclature, management and formation of the, commodity policy, diversification, economic strategies of the enterprise.

УДК 657.22

Доц. Н.І. Колінько, канд. екон. наук;
студ. Т.Є. Єзерська – НЛТУ України, м. Львів

ВІДПОВІДНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ

Розглянуто питання нормативного забезпечення системи бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні, розкрито відповідність національних стандартів бухгалтерського обліку міжнародним стандартам обліку і звітності. Досліджено шляхи адаптації фінансової звітності підприємств України до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і звітності.

Ключові слова: фінансова звітність, бухгалтерський облік міжнародних стандартів фінансової звітності, національних стандартів бухгалтерського обліку.

Постановка проблеми. Глобалізація фінансових, фондових і товарних ринків, розвиток діяльності підприємницьких структур, банківських та небанківських фінансових установ, динамічна зміна податкового законодавства як в Україні, так і в інших державах актуалізують входження нашої країни в європейський та світовий простір. Процес входження України до Європейського Союзу потребує перегляду як чинного законодавства, так і чинної системи обліку, звітності та статистики.

Законом України "Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу" від № 1629 від 18.03.2004 року визначено обов'язковість безпосереднього застосування підприємствами, цінних паперів, які перебувають в обігу на регульованих фондових ринках (перебувають у лізингу), міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Зазначеним законом законодавство України про бухгалтерський облік віднесено до пріоритетних сфер адаптації [1].

Перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності відкриває для підприємств України нові можливості для узгодженості та ефективного функціонування інформаційної системи і подальшої гармонізації вимог до звітності. Застосування єдиних стандартів фінансової звітності дає змогу міжнародним фінансовим ринкам оцінювати і порівнювати результати діяльності різних компаній, забезпечує відкритість, прозорість і зіставність фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Метою роботи є дослідження стану розвитку бухгалтерського обліку в Україні та основних напрямів адаптації фінансової звітності до вимог міжнародних стандартів.

Розвиток ринкових відносин та інтеграційні перетворення в Україні зумовили реформування системи бухгалтерського обліку. Нагальним завданням держави стали розроблення та відповідне застосування такої методології бухгалтерського обліку і звітності, що відповідає міжнародним стандартам, які, своєю чергою, є найбільш уніфікованими вимогами до організації та ведення бухгалтерського обліку і орієнтовані на зближення національних систем обліку. З боку держави встановлено принципи та підходи регулювання й створення регламенту бухгалтерського обліку, правила і процедури оброблення інформації та складання фінансової звітності.

Реформування бухгалтерського обліку в Україні відповідно до вимог міжнародних стандартів шляхом їх адаптації до економіко-правового середо-

вища і ринкових відносин у нашій країні розпочалось із прийняття Кабінетом Міністрів України Постанови від 28.10.1998 року № 1706 "Програма реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів фінансової звітності". Згідно з програмою реформування бухгалтерського обліку, головним завданням було приведення національної системи обліку і звітності у відповідність до реалій ринкової економіки та міжнародних стандартів фінансової звітності.

На виконання програми розроблено та ухвалено Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996- XIV, який набув чинності з 1 січня 2000 р. У розвиток цього Закону, для конкретизації механізму його виконання, Міністерством фінансів України затверджено План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкцію про його застосування (№ 291 від 30. 11.99 р.). У 1999 р. було також прийнято і затверджено 13 положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Упродовж 2000 р. було затверджено ще сім положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО). Станом на 1 січня 2011 р. в Україні застосовують 33 національних облікових стандартів, які регулюють організацію та методіку обліку і формування фінансової звітності.

Отже, можна констатувати, що з 1 січня 2000 р. розпочалася нова епоха в українському бухгалтерському обліку.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Значний внесок у розроблення теоретичних засад реформування вітчизняного бухгалтерського обліку зробили С. Голов, В. Пархоменко, С. Зубілевич, В. Костюченко, Г. Янборко та інші. Велику роль у цій справі відіграли методологічна рада з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України, Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України (ФПБАУ). У висвітленні реформування бухгалтерського обліку чільне місце належить фаховим періодичним виданням, які оперативного друкували нові нормативні документи, наводили коментарі фахівців, розглядали конкретні ситуаційні приклади застосування положень П(С)БО та інших нормативних документів.

Відзначаючи ту величезну роботу, яка проведена з розроблення нормативної бази бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності, потрібно зазначити і про проблеми, які виникають у процесі практичного застосування окремих національних облікових положень. Вони стосуються, зокрема, означень окремих термінів, лінгвістичної недосконалості П(С)БО.

З огляду на це, метою є дослідження структури та змісту міжнародних стандартів фінансової звітності та визначення можливостей і шляхів гармонізації національної фінансової звітності до них.

Обґрунтування отриманих наукових результатів. Залежно від кола питань, які на сьогодні регулюють національні П(С)БО, останні можна поділити на три групи:

- положення, які регламентують загальні засади ведення обліку та складання фінансової звітності;
- положення, які регулюють методіку обліку окремих об'єктів: активів, капіталу, зобов'язань, доходів, витрат;

- положення, які регламентують організаційні питання (об'єднання підприємств, принципи діяльності та інші).

Значний внесок у розроблення та вдосконалення національних облікових стандартів здійснено Федерацією професійних бухгалтерів і аудиторів України (ФПБАУ). На їх "рахунок" – переклад і видання українською мовою міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО), підготовка проектів П(С)БО, видання посібників із бухгалтерського обліку та фінансової звітності за національними та міжнародними стандартами. З метою сприяння процесові складання фінансової звітності за вимогами МСБО членами ФПБАУ розроблено методіку трансформації фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за МСБО [8].

На сьогодні чинними є 33 міжнародних стандарти бухгалтерського обліку та 7 міжнародних стандартів фінансової звітності. Перший МСФЗ затверджено 2003 р, набув чинності з 2004-го. Порівняльний аналіз нормативної бази бухгалтерського обліку і формування фінансової звітності за національними стандартами та МСБО дає підставу стверджувати, що між ними існує певна узгодженість, яка полягає в тому, що окремі стандарти мають однакову мету, призначення, спільні назви, а деякі – навіть відповідають за номерами (табл.).

Табл. Узгодженість національних положень бухгалтерського обліку з міжнародними стандартами

П(с)БО	МСБО
П(с)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"	МСБО 1 "Подання фінансових звітів" МСБО 34 "Проміжна фінансові звітність"
П(с)БО 2 "Баланс"	МСБО 1 "Подання фінансових звітів"
П(с)БО 3 "Звіт про фінансові результати"	МСБО 1 "Подання фінансових звітів"
П(с)БО 4 "Звіт про рух грошових коштів"	МСБО 7 "Звіти про рух грошових коштів"
П(с)БО 5 "Звіт про власний капітал"	МСБО 1 "Подання фінансових звітів"
П(с)БО 6 "Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах"	МСБО 8 "Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки" МСБО 10 "Події після дати балансу"
П(с)БО 7 "Основні засоби"	МСБО 16 "Основні засоби"
П(с)БО 8 "Нематеріальні активи"	МСБО 38 "Нематеріальні активи"
П(с)БО 9 "Запаси"	МСБО 2 "Запаси"
П(с)БО 10 "Дебіторська заборгованість"	МСБО 39 "Фінансові інструменти: визнання та оцінка"
П(с)БО 11 "Зобов'язання"	МСБО 37 "Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи"
П(с)БО 12 "Фінансові інвестиції"	МСБО 39 "Фінансові інструменти: визнання та оцінка" МСБО 28 "Інвестиції в асоційовані підприємства" МСБО 27 "Консолідовані та окремі фінансові звіти"
П(с)БО 13 "Фінансові інструменти"	МСБО 39 "Фінансові інструменти: визнання та оцінка" МСБО 32 "Фінансові інструменти: розкриття та подання"
П(с)БО 14 "Оренда"	МСБО 17 "Оренда"
П(с)БО 15 "Дохід"	МСБО 18 "Виручка" МСБО 20 "Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу"
П(с)БО 16 "Витрати"	МСБО 1 "Подання фінансових звітів"

Як видно з таблиці, фінансову звітність за міжнародними стандартами регулюють три стандарти, основним серед яких є МСБО 1 "Подання фінансових звітів". Його метою є визначення основ подання фінансових звітів загального призначення для забезпечення їхньої зіставності із фінансовими звітами суб'єкта господарювання за попередні періоди, а також з фінансовими звітами інших суб'єктів господарювання.

Для досягнення цієї мети Стандарт установлює загальні вимоги щодо подання фінансових звітів, керівництво з їхньої структури та мінімальні вимоги щодо їх змісту [2]. МСБО 1 потребує розкриття певної інформації безпосередньо в балансі, звіті про прибутки і збитки, про зміни власному капіталі, а також у примітках, тоді як ці питання у вітчизняному законодавстві регулюються такими П(С)БО: 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", 2 "Баланс", 3 "Звіт про фінансові результати", 5 "Звіт про власний капітал". П(С)БО 1 визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. П(С)БО 2, 3, 5 визначають зміст і форми балансу, звіту про фінансові результати, звіту про власний капітал, а також основні вимоги до розкриття їх статей.

Розвиток міжнародної торгівлі, глобалізація фінансових ринків зумовили необхідність розроблення єдиних стандартів фінансової звітності. Міжнародні стандарти фінансової звітності – це стандарти, тлумачення, прийняті Радою з МСБО. Вони охоплюють:

- міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS);
- міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (IAS);
- тлумачення, розроблені Комітетом із тлумачень міжнародної фінансової звітності [2].

Важливе значення для розуміння і практичного застосування має концептуальна основа складання та надання фінансових звітів як узгоджена система взаємопов'язаних цілей і принципів, на основі яких розробляють.

У тексті передмови до міжнародних стандартів фінансової звітності Комітет із міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зазначає, що в кожній країні порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності регулюється місцевими (національними) регулятивними положеннями, які містяться у стандартах бухгалтерського обліку, ухвалені регуляторними органами та/або бухгалтерськими організаціями в кожній країні.

Міжнародні стандарти, які ухвалює Рада МСБО, мають рекомендаційний характер і не домінують над національними положеннями, які регулюють ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в певній країні і є невід'ємною частиною національного господарського законодавства про діяльність суб'єктів господарювання.

Прийняття і використання МСФЗ є нагальною потребою державотворення України, входження її в цивілізований світ. Але на сьогодні в Україні є низка проблем щодо запровадження МСФЗ. А саме – потребує принципових змін система статистичної звітності, оскільки підприємства, цінні папери яких перебувають в обігу на фондовому ринку, а також суб'єкти підприємництва, які відповідно до законодавства зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність у формі звітних даних, згідно із МСФЗ, та складати

уніфіковану звітність, згідно з П(С)БО, і подавати до органів статистики, як це відбувається зараз у небанківських фінансових установах.

З погляду Міністерства фінансів України, передусім необхідно окреслити правовий аспект проблем, що виникають під час впровадження МСФЗ, оскільки на сьогодні поки що не визначена процедура включення міжнародних стандартів у правове поле України. Упровадження потребує підготовки фахівців, які володіють методологією трансформації української фінансової звітності в міжнародну. Ефективне впровадження МСФЗ в Україні має супроводжуватися створенням методичних рекомендацій відносно застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, міжнародною співпрацею у межах спеціалізованих професійних організацій.

Застосовувати основні принципи міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності треба всім підприємствам. Але необхідно встановити різні вимоги до розкриття інформації у фінансовій звітності для різних груп підприємств з урахуванням обсягів їх діяльності та операцій на ринках капіталів. Роль державних органів та громадських професійних організацій полягає в підготовці до впровадження МСБО та МСФЗ, у сприянні застосування та виконання цих стандартів.

Процес застосування міжнародних стандартів фінансової звітності повинен бути поступовим та цілеспрямованим. Недоліки та невідповідності вітчизняної системи бухгалтерського обліку мають усуватися відповідно до вимог ринкової економіки. Сучасні МСФЗ є динамічною системою, яка спрямована на уніфікацію принципів і методів визнання, оцінювання і розкриття інформації у фінансовій звітності та орієнтована на потреби ринків капіталу.

На Міжнародному конгресі національних регуляторних органів у сфері бухгалтерського обліку, організованому Правлінням Комітету з МСФЗ у вересні 2007 р. в Лондоні, учасниками (3) було підтримано і схвалено три підходи до шляхів переходу на МСФЗ, а саме: конвергенція національних стандартів до МСФЗ; розроблення національних стандартів на основі МСФЗ; прийняття МСФЗ як національних стандартів.

Висновки. Відповідно до зазначеного, в Україні має здійснюватись робота з перегляду та вдосконалення розроблених і запроваджених положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Актуальним питанням є створення дієвої системи підготовки і підвищення кваліфікації бухгалтерів для забезпечення оперативною, якісною, достовірною інформацією власників, інвесторів та інших користувачів фінансово-економічної інформації.

Адаптація звітності українських підприємств до МСФЗ дають змогу уникнути необхідності у складанні податкової та спеціалізованої звітності (звітних даних), зменшити ризики для інвесторів та кредиторів, забезпечити прозорість і зрозумілість інформації, підвищити зростання довіри до показників фінансової звітності, поглибити міжнародну кооперацію в галузі бухгалтерського обліку, зменшити витрати на розроблення власних стандартів.

Література

1. Закон України "Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу" від 18.03.2004 р., № 1629. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.rada.gov.ua>.

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності. (МСФЗТМ) 2004 / Фонд Комітету з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (ФКМСБО). – 2007. – Ч. 1. – 1272 с.; Ч. 2. – 1223 с.

3. Голов С. Міжнародні стандарти фінансової звітності: вдосконалення та застосування / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 11.

4. Голов С. Ретроспективний погляд на реформування бухгалтерського обліку в Україні / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 1.

5. Голов С. Регулювання у сфері бухгалтерського обліку та аудиту в ЄС та перспективи адаптації законодавства України / С. Голов, С. Зубілевич, В. Пархоменко. – К., 2005.

6. Пархоменко В. Принципи і підходи регулювання та регламентації бухгалтерського обліку / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 11.

7. Сопко В. Економіко-правові основи й напрями уніфікації і адаптації термінології бухгалтерського обліку та контролю для потреб міжнародної стандартизації / В. Сопко // Фінанси України : журнал. – 2006. – № 8.

8. Трансформація фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за МСБО : метод. рекомендації / за ред. С.Ф. Голова. – Вінниця, 2008. – 362 с.

Колінко Н.И., Езерская Т.Е. Соответствие финансовой отчетности украинских предприятий международным стандартам

Рассмотрены вопросы нормативного обеспечения системы бухгалтерского учета и финансовой отчетности Украины, раскрыто соответствие национальных стандартов бухгалтерского учета международным стандартам учета и отчетности. Исследованы способы адаптации финансовой отчетности украинских предприятий к международным стандартам бухгалтерского учета и отчетности.

Ключевые слова: финансовая отчетность, бухгалтерский учет международных стандартов финансовой отчетности, национальных стандартов бухгалтерского учета.

Kolinko N.I., Ezerska T.Ye. Accordance of the financial reporting of the Ukrainian enterprises to the international standards

In the article, consisting of the normative providing of the system of accounting and financial statements are considered of Ukraine, accordance of national standards of accounting is exposed to the international accounting standards and statements. The ways of adaptation of the financial statements of Ukrainian enterprises are probed to the international accounting standards and reporting.

Keywords: financial statements, accounting international financial reporting standards, national accounting standards.

УДК 65.012.3 *Асист. С.О. Комаринець – НУ "Львівська політехніка"*

ОЦІНЮВАННЯ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА

Для сучасних економічних систем характерне підвищення нестабільності економічного середовища діяльності організацій, що збільшує ризикованість і витратність прийняття управлінських рішень у процесі формування, розподілу і використання ресурсів підприємств і призводить до зміни їх поведінки. Саме тому важливим є оцінювання нестабільності зовнішнього економічного середовища сучасних підприємств.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. Будь-яка система не функціонує у вакуумі, а постійно взаємодіє зі зовнішнім середовищем, тому визначальними для неї стають не лише її елементи та взаємозв'язки між ними, а й зв'язки між елементами системи та зовнішнім середовищем. Сучасне зовнішнє економічне середовище, як сукупність умов, зміна яких, з одного боку, впли-

ває на стан підприємства, а з іншого, залежить від поведінки підприємства, характеризується невизначеністю, динамікою і складністю, які разом формують його нестабільність. Тому потреба оцінювання нестабільності зовнішнього економічного середовища є нагальною для будь-якого підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення розглядуваної проблеми. Зовнішнє середовище розглядають як сукупність істотно важливих умов, зміна яких, з погляду одних науковців, може вплинути на стан системи або змінити його оцінку, а на думку інших, характеристики середовища самі залежать і змінюються внаслідок дій системи. До прихильників перших належить Дж.К. Лафта, який вважає, що організація залежить від зовнішнього середовища, а воно, зазвичай, знаходиться поза межами впливу менеджерів [1, с. 108], до других – В. Єфремов, який стверджує, що "успіх супроводжує ті організації, стратегії яких спрямовані на активне використання їхнього внутрішнього потенціалу для зміни зовнішнього оточення, а не просто на пристосування до нього" [2, с. 4].

Мета роботи. Встановити рівень нестабільності зовнішнього економічного середовища підприємства.

Основний матеріал дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів. Під впливом складу, структури і стану зовнішнього середовища, які визначають можливості економічної системи задовольнити певні потреби споживачів, організація формує свою місію. Зовнішнє середовище складає певну систему ресурсів, якими може розпоряджатися організація для здійснення місії і які визначають структуру виробництва, технологічний профіль, кадровий і кваліфікаційний склад, а також довгострокові плани організації із виживання і вдосконалення в умовах, які диктує ринок. Успіх організації залежить від її вміння аналізувати ринок і від її позиції на ньому. За традиційним підходом, прийняття рішень і вибір лінії поведінки організації завжди визначається конкуренцією і ринковими умовами, тобто знаходяться поза її владою. Тому економічна література зосереджує свою увагу, переважно, не на організації, а на ринкові. І навпаки, теорія підприємництва розглядає ринки і сили конкуренції як умови, які обмежують діяльність організації. Сучасні і майбутні ринкові умови створюють можливості або загрози для бізнесу. Проте не варто розглядати ринок і економічні сили як абсолютну детермінанту для організацій. Потужні бізнес-стратегії здатні генерувати серйозний вплив на ринки, покупців, конкурентів, напрям розвитку галузі. А розуміння того, що організація сама формує свою природу і напрям своєї діяльності, важливе з кількох причин – по-перше, її стратегічний курс є наслідком зовнішніх ринкових альтернатив (або обмежень) і внутрішніх чинників – ресурсів, кваліфікації, управлінських переваг, по-друге, її стратегія є визначальною для її позиції, ринкової поведінки і сфери інтересів бізнесу, по-третє, її стратегія є базою для прийняття найважливіших рішень у бізнесі. Тому і те, чи є організація успішною, частково залежить від ширини і значущості її стратегії, а не повністю від економічного положення на ринку. Успішні організації завжди шукають способів впливу на ринки за допомогою власного продукту, альтернативних стратегій, спрямованих на отримання конкурентних переваг.